

Külkereskedelem

Az idei év folyamán a külkereskedelmi forgalom növekedési üteme folyamatosan lassult. 2001. január-szeptember között a kivitel – euróban számítva – 15,1%-kal, a behozatal pedig csak 12,5%-kal haladta meg az előző évi forgalmat. Ez drámai csökkenést jelent az előző évi növekedéshez képest, amikor az exportot még 30, az importot 31,3%-os növekedés jellemezte (euróban). Az import emelkedésének jelentős visszaesése következtében január-szeptember között a külkereskedelem kumulált hiánya 211 millió euróval alacsonyabb volt, mint az előző év első kilenc hónapjában. Ennek oka részben a vámszabad területi társaságok alacsony behozatala és a vámbelföldi import növekedése, valamint a világgazdasági lassulás és így a multinacionális cégek beruházásainak visszafogása. A beruházások csökkenése fékezi a megvalósításukhoz szükséges importot, és miután az export növekedési ütemének lassulása az importigényes ágazatokban következett be, szoros a kapcsolat az import és export dinamikája között.

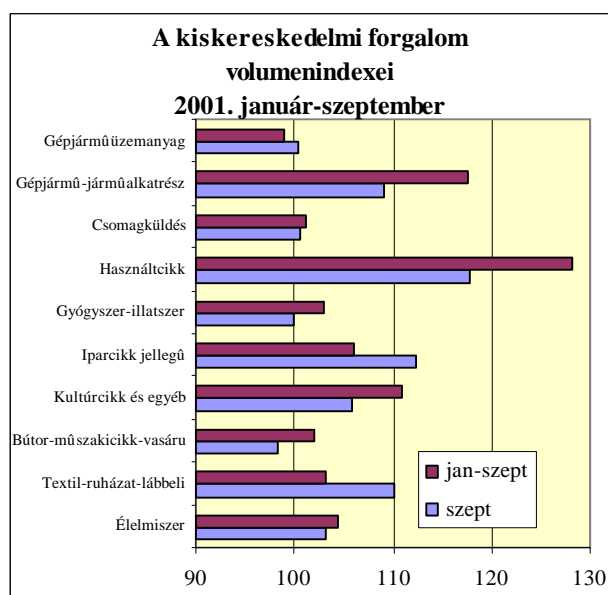
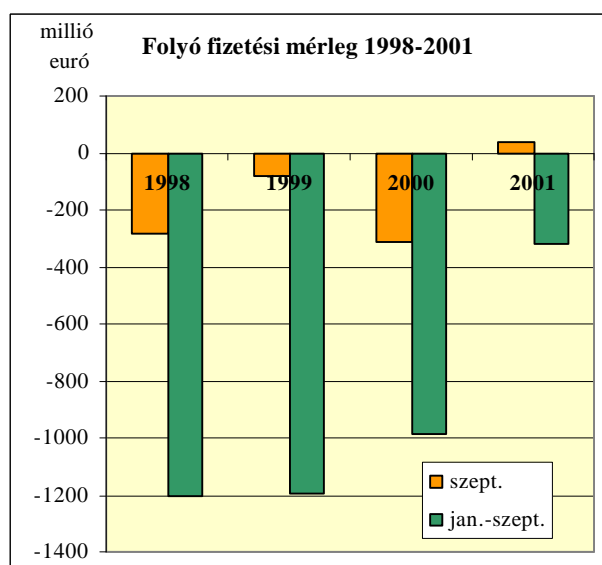
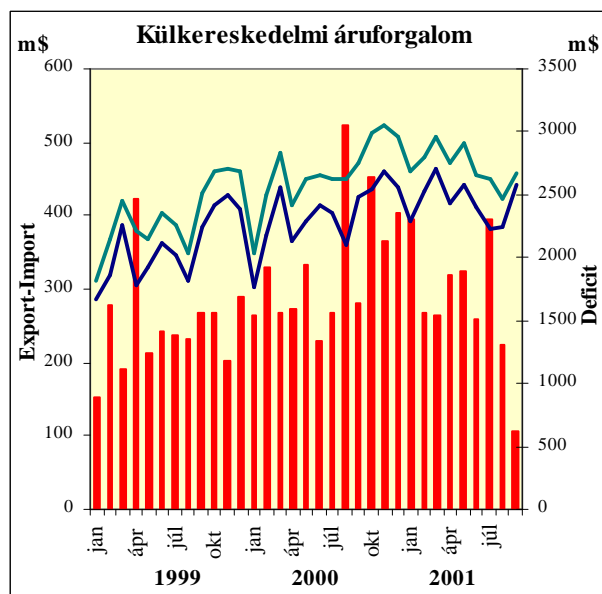
Fizetési mérleg

2001 szeptemberében a folyó fizetési mérleg 39 millió eurós többlettel zárt, ami 350 millió euróval kedvezőbb a tavalyi adatnál. Az első kilenc hónap alatt felhalmozott hiány így mindössze 313 millió euró, ami a tavalyi deficit harmadát sem éri el.

Ez a kedvező helyzet nagyrészt a külkereskedelmi mérleg javulásával magyarázható, valamint a szeptemberi adatokból az is kitűnik, hogy az amerikai terrortámadás nem befolyásolta a turizmus bevételeit. Az idegenforgalmi egyenlegben továbbra is egyre nagyobb az aktívum (2,2 mrd euró). Az idegenforgalmon kívüli szolgáltatásmérleg is javult. Mind az adóssághoz, mind a tőkebefektetéshez kapcsolódó fizetések egyenlege nagyjából a tavalyi szinten maradt.

Kiskereskedelem

2001 szeptemberében a korábbi hónapok lendületéhez képest valamivel kisebb ütemben bővült a kiskereskedelmi forgalom volumene, 3,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbi szintet. Ez a lassulás elsősorban a gépjármű-, járműalkatrész- illetve az üzemanyag-forgalom dinamikájának visszaesésével magyarázható. A megtakarítási hajlandóság utóbbi időben tapasztalt erősödése is alátámasztja a kiskereskedelmi forgalomnövekedés csökkenését. A kiskereskedelmi forgalom egyhatedét adó gépjármű- és járműalkatrész –kiskereskedelem szeptemberben 9%-kal nőtt, ami jóval alacsonyabb a korábbi hónapok 13-23%-os növekedésénél. Az egyharmadrészt kitevő élelmiszer- és élelmiszerjellegű kiskereskedelem dinamikája valamelyest nőtt, az augusztusi 3%-os növekedés után szeptemberben 3,2%-os bővülést tapasztaltak. setében visszaesést regisztráltak.

Keresetek

2001 első három negyedévében a bruttó átlagkereset átlagosan 16,9, a nettó 15,3%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában regisztráltat. Így az adott időszakban a reálkereset 4,9%-kal volt magasabb, mint tavaly, ami azt jelenti, hogy szeptemberben gyorsult a bérkiáramlás, az első nyolc hónap 4,6%-os emelkedéséhez képest.

A versenyszférában 16,4%-kal, a költségvetés által finanszírozott területeken pedig – elsősorban a köztisztviselői illetmények júliusi emelése miatt – 18%-kal nőttek az átlagkeresetek. A nemzetgazdasági átlagos havi munkajövedelem 102000 Ft volt, ami 17%-os növekedés az előző évihez képest.

Az év első 9 hónapjában a nemzetgazdaság legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásainál, valamint a költségvetési és társadalombiztosítási intézményeknél átlagosan 2,7 millióan álltak alkalmazásban, ami 0,7%-kal több mint egy évvel korábban. Október végén 330200 munkanélküli szerepelt nyilvántartásban, ami 14000-rel kevesebb az egy hónappal, és 33000-rel az egy évvel korábbinál.

Árak

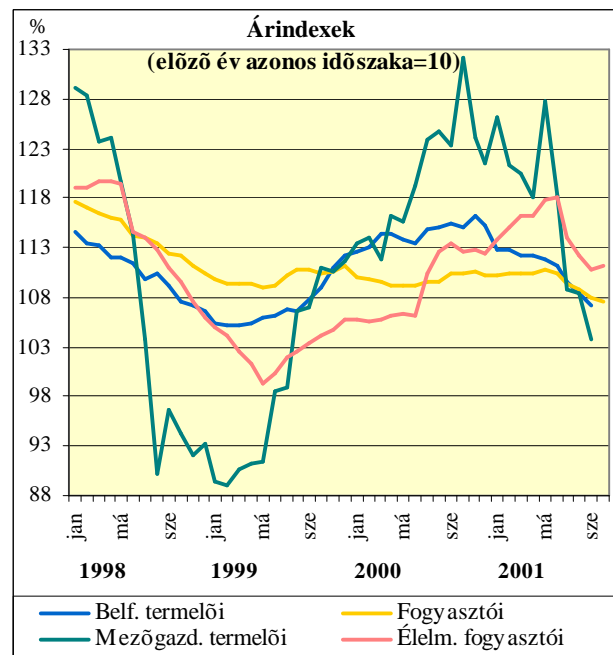
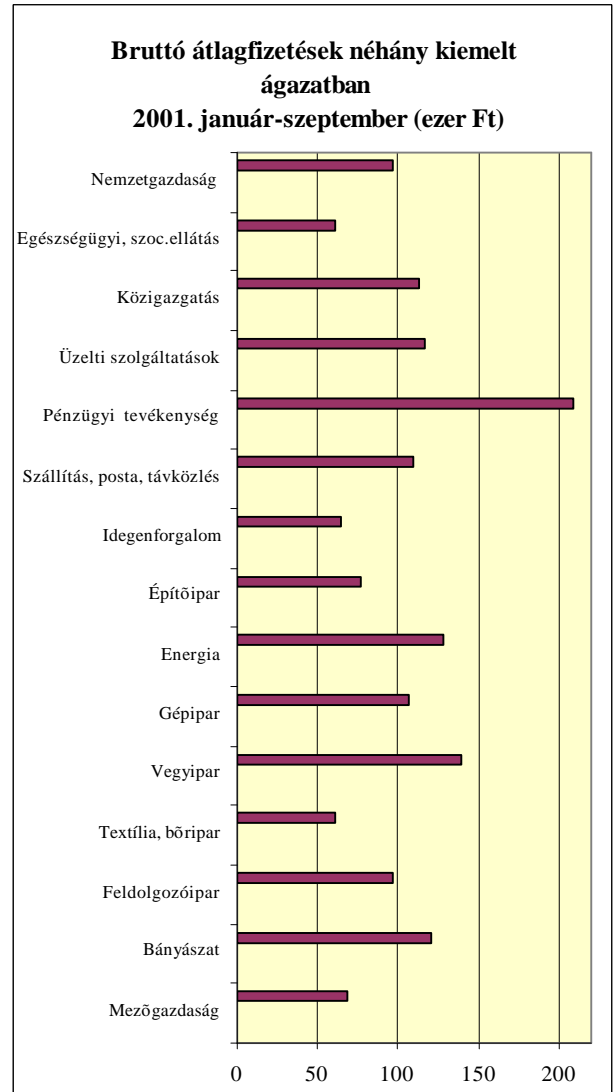
2001 októberben az egy évvel korábbi bázishoz képest 7,6%-kal, szeptemberhez képest 0,3%-kal nőttek az árak.

Az élelmiszerek árai 1 év alatt 11,2%-kal, az átlagot meghaladva, mindazonáltal a korábbihoz képest csökkenő mértékben emelkedtek.

Egy hónap alatt a ruházatkodási cikkek 0,17%-kal, az élelmiszerek 0,15%-kal, a háztartási energia 0,09%-kal, a szolgáltatások 0,03%-kal, a szeszes italok, dohányárak pedig 0,02%-kal drágultak. A fogyasztói árak előző hónaphoz mért indexét tovább mérsékelte az egyéb cikkek körében bekövetkezett 0,14%-os, illetve a tartós fogyasztási cikkek 0,01%-os árcsökkenése.

A mezőgazdasági termelői árak színvonala 2001 első 9 hónapjában 12,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Ezen belül a növénytermesztési és kertészeti termékek termelői árszintje 5,3, az élő állatoké és állati termékeké 22,8%-kal emelkedett.

Az ipari termelői árak 6,4%-kal haladták meg 2001 első három negyedévében a 2000-es adatokat. Szeptemberben, az előző hónaphoz képest 0,7%-os növekedés volt tapasztalható. Ez a ráta az elmúlt 6 hónap csökkenő illetve stagnáló üteméhez képest jelentős, mértéke megegyezik az I. negyedévben regisztrált havi növekedési mértékkel. 2000 szeptemberéhez viszonyítva az ipari árak mindössze 2,9%-kal nőttek. Ez a növekedési ütem február óta folyamatosan mérséklődik (egy évvel korábban ez az érték 12,8% volt).

Építőipar

Az építőipar az év első kilenc hónapjában 11,3%-os termelésbővülést produkált; szeptemberben a 2000-es bázishoz viszonyítva 14,6%-os növekedés tapasztalható, míg a kiugróan magas előző havihoz viszonyítva 6,7%-os a csökkenés, ami elsősorban szezonális okokkal magyarázható.

Tovább folytatódik a lakáspiacot az utóbbi időben jellemző fellendülés. A jelentős kedvezmények hatására (a lakásépítési kamatok mértéke 24%-ról alig ötödére esett vissza, a felvett hitelek után fizetendő törlesztőrészek 40%-ával csökkenthető az adó) az építési hitelek állománya a tavalyi 63 milliárdos növekedéssel szemben az idén az első nyolc hónapban 79 milliárddal nőtt, és így elérte a 270 milliárd forintot.

Január és szeptember között a felépített lakások száma több mint felével, az új építési engedélyek pedig 10%-kal haladja meg az előző év azonos időszakában feljegyzettet (ennek tendenciája azonban csökkenő, az első félévi 17%-os növekedés után a harmadik negyedévben már stagnált). Az újonnan elindított lakásépítések jelentős koncentrációt jeleznek; 43%-ban a közép-magyarországi régiót érintik.

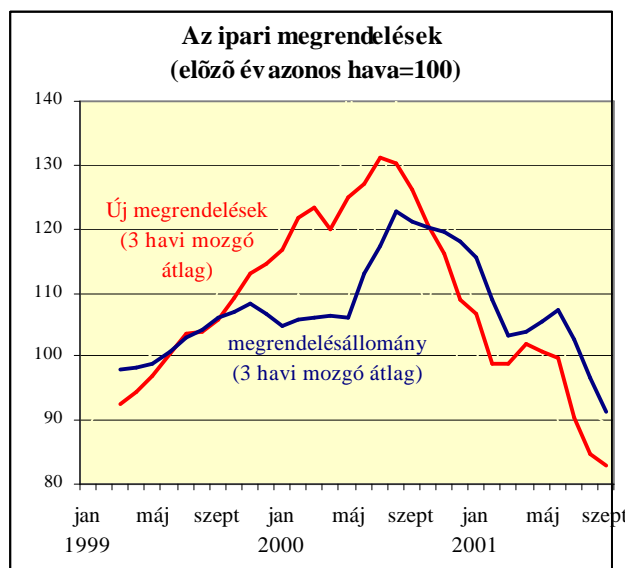
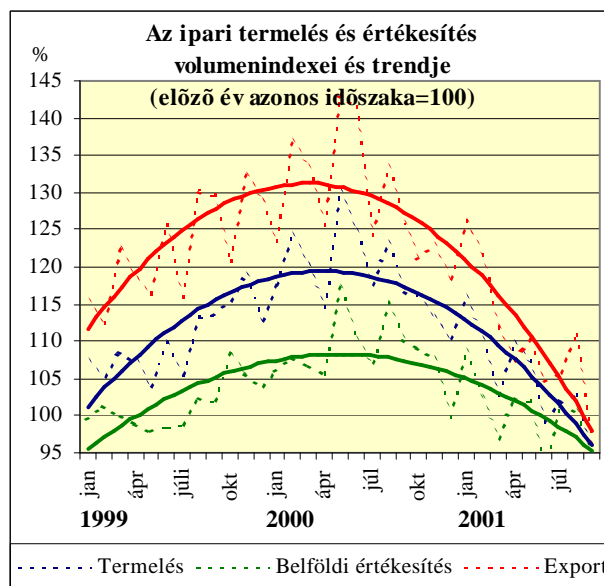
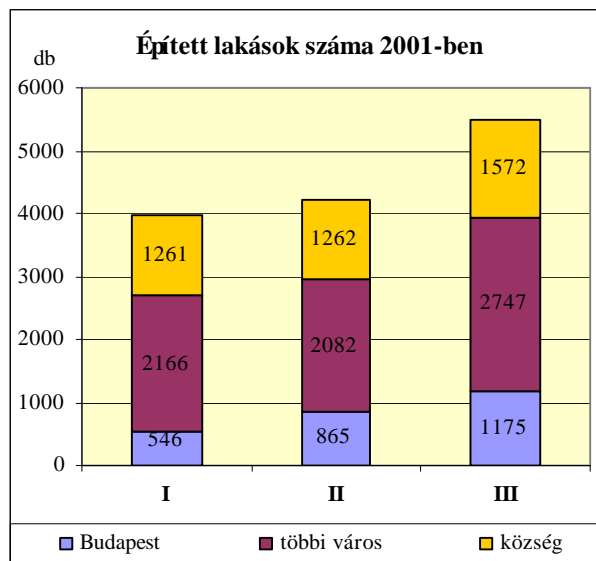
Ipar

Az ipari termelés volumene a szezonálisan és munkanap-tényezővel is korrigált index szerint az előző hónaphoz képest 5,3%-kal, 2000 szeptemberéhez képest 4,4%-kal csökkent. Ezzel tovább folytatódott a tavaly nyár óta tartó visszaesés.

Szeptemberben elsősorban a gazdaság legnagyobb vállalatai fogták vissza termelésüket (10,5%). Ágazati bontásban vizsgálva a vegyipari (8,8%) és a híradástechnikai eszközöket gyártó vállalatoknál (16,5%) lassult a termelés. A gumi-, műanyagtermék-gyártás megtartotta emelkedő tendenciáját (16,9%), és az egyéb nemfém ásványi termékek, valamint a gép, berendezés gyártása is jelentősen bővült (10-14%-kal).

A belső kereslet semmiféle impulzust nem ad a hosszú ideje stagnáló belföldi értékesítésnek, és a rendelésállomány is hosszú ideje mélyponton van.

2001. szeptemberében a belföldi megrendelések állománya 11%-kal, az új belföldi megrendeléseké 15%-kal alacsonyabb volt, mint 1 évvel korábban. A külföldi megrendelések állománya még mindig jóval magasabb az előző évinél (szeptemberben 47%-kal), azonban – s ez igen aggasztó jel – az új megrendeléseké 12%-kal volt alacsonyabb, mint 2000. szeptemberében. A külföldi megrendelések eddig általában folyamatosan növekedtek, csak néhány hónapban estek vissza pár százalékkal. Ilyen mértékű csökkenésre azonban az elmúlt években nem volt példa.

2001 szeptemberében mind az előző hónaphoz, mind az előző év azonos havához képest csökkent az **ipari termelés** és értékesítés. A már több hónapja lanyguló termelés csökkenti ugyan a gazdasági növekedés kilátásait, mindazonáltal kedvező a pénzügyi egyensúly, valamint az áremelkedés szempontjából.

Ennek megfelelően szeptemberben a **folyó fizetési mérleg** 39 millió eurós többlettel zárt, ami 350 millió euróval kedvezőbb a tavalyi adatnál. Az első kilenc hónap alatt felhalmozott hiány így mindössze 313 millió euró, ami a tavalyi deficit harmadát sem éri el. A vártnál jobb egyenleg elsősorban a külkereskedelmi hiány csökkenésének köszönhető, ami viszont az alig emelkedő import eredménye.

A **külkereskedelmi deficit** szeptemberben alig haladta meg a 100 millió dollárt, az import. A kivitel az első kilenc hónapban 15,1%-kal, az import viszont csak 12,5%-kal csak haladta meg az előző évi forgalmat. Az import csökkenő üteme a gazdasági aktivitás lassulásának, valamint az alacsony beruházási rátának tudható be.

Tovább csökkent a **fogyasztói árindex**, amely szeptemberben 8, októberben viszont már csak 7,6% volt az előző év azonos hónapjához viszonyítva. Ezzel tovább folytatódott a fogyasztói árindex májusban elkezdődött gyors csökkenésének az irányzata. Az első 10 hónapjában összességében még így is 9,6% volt az árak növekedésének az üteme. Bízható jel, hogy tovább mérséklődtek az ipari és mezőgazdasági termelői árindexek is.

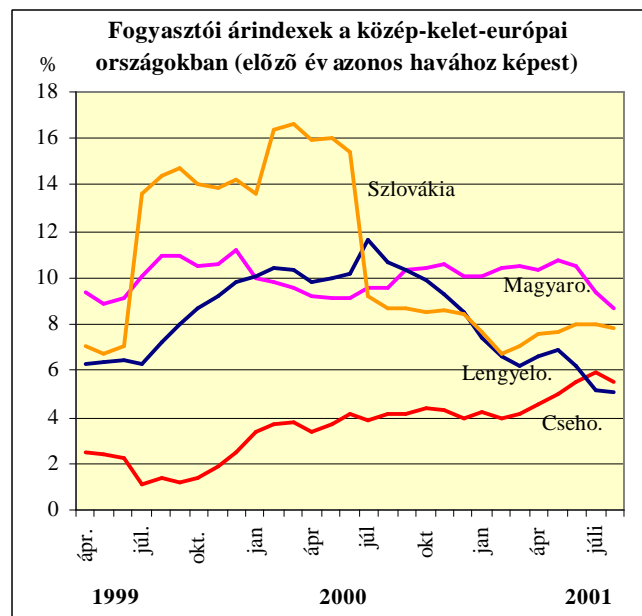
Éves szinten 9,1-9,2%-os fogyasztói áremelkedést jelezünk előre.

Fogyasztói árindexek Kelet-Európában

2001. június-augusztus között Magyarországon kívül Lengyelországban is gyorsuló dezinflációs folyamat ment végbe.

A **lengyel** gazdaságban a fogyasztói árindex 6,9%-ról 5,2%-ra csökkent 3 hónap alatt. Az ipari termelői árak ugyanakkor 1% körülire, sőt még az alá is csökkentek, ami a további áremelkedési előrejelzéseket is mérsékli. Igaz ugyanakkor, hogy mint már korábban megírtuk, az árindex gyors csökkenése a gazdasági növekedés erőteljes visszafogásával járt együtt: a második negyedévben a GDP mindössze 0,9%-kal nőtt, az ipari termelés pedig 0,9%-kal csökkent a magasán tartott kamatszint következtében.

Csehországban az árak enyhe emelkedést, az utolsó hónapokban inkább stagnálást jeleznek. Az ipari termelés emelkedik, bár lassuló ütemben, augusztusban csak 3%-kal, ami azt jelzi, hogy a romló nyugat-európai konjunktúra a cseh gazdaságra is kedvezőtlen hatást fejt ki. A **szlovák** ipari termelés ugyanakkor dinamikus emelkedik.

Az előfizetők jogosultak az MKIK-GVI magyar és nemzetközi adatokat tartalmazó gazdasági adatbázisának használatára. A kívánt adatok lekérhetőek mailen, faxon, telefonon vagy levélben.